

Didactische en letterkundige analyse

Dimensies	Indicatoren	Toelichting complicerende factoren
Algemene vereisten	Bereidheid	Het boek heeft een simpele, duidelijke titel die het genre van het boek verraaft. Verder telt het 169 pagina's, iets wat een instapniveaulezer mogelijk afschrikt. Het verhaal is een lange reeks van spannende gebeurtenissen die lezers van alle niveaus (N0, N1 en N2) in hun greep houden. De vraag 'wat zou jij doen?' en de historische context maken het boek, zeker voor N2-lezers, interessant om te lezen. De korte hoofdstukken vallen in de smaak bij N1-lezers.
	Uitgave	Op de foto op de voorkant ziet de lezer een jongen die een pistool naar voren richt, wat het boek voor alle niveaus aantrekkelijk maakt. Op de achterflap wordt gesproken over het verzet, vertrouwen en onafhankelijkheid. Dat kan een blokkade zijn voor een instapniveaulezer, maar interessant voor een N2-lezer. Het boek is gedrukt in kleine letters, dat zou ook N1-lezers nog kunnen afschrikken.
	Interesses	In het verhaal zijn er talloze gebeurtenissen en onderwerpen die interessant zijn voor lezers van alle leesniveaus: oorlog, verraad, geheimhouding en geweld. Zowel meisjes als jongens kunnen zich goed identificeren met de 15-jarige Michiel. Instapniveau- en N1-lezers van jongere leeftijd hebben meer moeite met Michiels leeftijd, de tijd waarin hij leeft en de situaties waarin hij verzeild raakt.
	Algemene kennis	Enige kennis van de gang van zaken in de Tweede Wereldoorlog en de hongerwinter in Nederland is noodzakelijk voor het begrip van het verhaal, zoals de voedselschaarste in het westen van Nederland, de trek naar het oosten, surrogaatkoffie, houten fietswielen en knijpkatten.
	Specifieke literaire kennis	Er is geen specifieke literaire kennis vereist. Wel wordt het verhaal interessanter voor N2-lezers als ze weten dat Jan Terlouw politieke of morele kwesties in zijn verhalen verweeft.

Vertrouwdheid met literaire stijl	Vocabulaire	Instapniveaulezers kunnen worden afgeschrikt door het grote aantal verouderde woorden en zinsconstructies als 'kostelijk', 'enfin', 'het was op slag van achten' en 'ongekende weelde'. Het vocabulaire vormt daardoor nog een uitdaging voor N1-lezers en wellicht zelfs voor N2-lezers.
	Zinsconstructies	De voornamelijk korte zinnen worden afgewisseld met langere zinnen. Af en toe is een zin langer dan drie regels. Dit maakt het uitdagend voor instapniveaulezers.
	Stijl	Terlouws stijl is concreet en helder. Innerlijke monologen van Michiel worden afgewisseld met dialogen en korte beschrijvingen van de omgeving. Alle beschrijvingen zijn gericht op de plot. De schrijfstijl is voor instapniveau- en N1-lezers misschien niet vlot genoeg.
Vertrouwdheid met literaire personages	Karakters	Het belangrijkste karakter is de 15-jarige Michiel, die belangrijke beslissingen moet nemen en daarover twijfelt. Hij moet zich gedragen als een volwassene. Instapniveaulezers hebben mogelijk wat moeite zich met hem te identificeren. N1-lezers leven mee met zijn problemen en in de situaties waarin hij terecht komt. N2-lezers verplaatsen zich in Michiel en denken na over hoe zij hadden gereageerd of gehandeld. Andere karakters zijn types: de Engelse piloot die verliefd wordt op Michiels zus, de stoere verzetsheld Dirk, de 'NSB-er' Schafter, de verrader oom Ben. Ze zullen de N2-lezer boeien, omdat ze verschillende partijen uit de Tweede Wereldoorlog vertegenwoordigen.
	Aantal karakters	Er is een tiental bijfiguren dat verbonden is met de hoofdpersoon, Michiel. Mogelijk is het voor een instapniveaulezer lastig om alle namen uit elkaar te houden, maar een N1-lezer zal de karakters prima kunnen onderscheiden.
	Ontwikkeling van en verhouding tussen karakters	In het verhaal verandert de jonge Michiel al snel in een volwassen verzetsheld. Dat wordt onder andere opgemerkt door zijn oudere zus en dat stelt hij zelf ook vast nadat zijn vader is gedood. Instapniveaulezers en N1-lezers zullen niet stilstaan bij de impact van de oorlog en het verzetswerk op Michiel, maar N2-lezers kunnen daar best over nadenken. De verhouding tussen Michiel en oom Ben wordt voor instapniveaulezers en N1-lezers pas interessant als hij de verrader blijkt te zijn.

Vertrouwdheid met literaire procedés	Spanning	De aaneenschakeling van spannende momenten, de talloze open plekken en de hoofdvraag wie de verrader is, houdt een N1- en N2-lezer aan het lezen. Instapniveaulezers vinden het verhaal mogelijk niet vlot genoeg. N1-lezers vragen zich af: "Zal Michiels vader het overleven?", "Wordt de piloot gevonden?" en "Heeft Michiel de juiste keuze gemaakt of gaat het mis?". N1-lezers zullen erg benieuwd zijn naar de ontknoping. N2-lezers denken daarnaast na over de impact van de oorlog op een jongen, het gevaar dat het verzet met zich meebrengt en het feit dat sommige mensen niet te vertrouwen zijn.
	Chronologie	Het verhaal is chronologisch opgebouwd en levert voor niemand problemen op. De enige flashback in hoofdstuk 2 is duidelijk gemarkeerd.
	Verhaallijn(en)	De overkoepelende verhaallijnen zijn Michiels werk in het verzet. Daarnaast zijn er twee andere verhaallijnen die daarmee in verband staan: de verzetsdaden van de barones en die van Dirk. Instapniveaulezers raken niet verward door de verschillende gebeurtenissen.
	Perspectief	Het verhaal lijkt te zijn geschreven vanuit een personaal perspectief. Zo kan de lezer zich gemakkelijk identificeren met Michiel. Echter, enkele passages verraden dat de verteller meer kennis heeft dan Michiel en dat het verhaal dus een auctoriaal perspectief bevat: er zijn korte gedachtebeschrijvingen van moeder en zus en soms spreekt de verteller de lezer aan. Mogelijk verwacht dit instapniveaulezers en valt dit N2-lezers op.
	Betekenis	Instapniveaulezers zullen zich alleen richten op de gebeurtenissen. N1-lezers richten zich, naast de plot, op de kwetsbaarheid van Michiel en voelen mee met zijn eenzaamheid, zijn geheimen en wanneer zijn vader sterft en oom Ben een verrader blijkt te zijn. N2-lezers worden aan het denken gezet over de wandaden van de Duitsers in de oorlog, de verschrikking van de hongervinter en reflecteren op vrijheid; we mogen blij zijn dat we niet in oorlog leven. Daarnaast is het mogelijk dat N2-lezers nadenken over moreel plichtsbefef wanneer ze zich afvragen of zij ook als Michiel zouden hebben gehandeld.